

КРИТЕРІЇ ВИБОРУ ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕТОРАМИ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

У сучасному світі прямі іноземні інвестиції (ПІІ) стали важливим економічним ресурсом. Завдяки мобільності капіталу підприємства отримали можливість використовувати переваги прямого іноземного інвестування. Проте висока конкурентоспроможність в процесі залучення інвестиційних ресурсів вимагає від підприємств постійного моніторингу світового ринку капіталів та формування відповідного управлінського підходу до розробки інвестиційних проектів.

ПІІ залучаються у підприємство під конкретний інвестиційний проект, який може зацікавити іноземного інвестора. Під інвестиційним проектом у науковій літературі прийнято розуміти обмежену у часі діяльність, що спрямована на досягнення визначених цілей шляхом використання ресурсів (фінансових, людських, виробничих та ін.), які є лімітованими за своєю природою.

Інвестиційний проект є окремим компонентом системи інвестування, від його характеристик, які пропонуються іноземному інвестору, залежатиме результат функціонування системи залучення ПІІ у підприємство. Привабливість інвестиційного проекту визначається об'єктивними та суб'єктивними характеристиками.

До об'єктивних характеристик відносять показники, які визначають конкурентоспроможність проекту на ринку та базуються на достовірній та повній інформації, а саме: дохідність, ризиковість, підприємницька діяльність підприємства, що відповідає за реалізацію проекту.

Суб'єктивні характеристики формуються та визначаються під впливом людського чинника. До них належать особисті якості характеру підприємців, інвесторів, інших осіб, які безпосередньо залучені до процесу інвестування та мають важелі впливу, їх навиків та можливості щодо налагодження партнерських зв'язків.

Ефективність функціонування системи залучення інвестицій у підприємство базується на критеріях вибору іноземним інвестором інвестиційного проекту. Результати дослідження характеризують, що інвестори та підприємці зі складною організаційною структурою (великі за розміром) зазвичай використовують стандартизовані розроблені критерії, які базуються на об'єктивних характеристиках та перевірені часом і кількістю здійснених угод. Інвестори та підприємці з простою організаційною структурою («початківці – стартапери»),

«бізнес-ангели») зазвичай не мають виробленого механізму прийняття рішень з причини нестачі досвіду та обмеженості ресурсів на отримання об'єктивної інформації, тому використовують при виборі здебільшого суб'єктивні характеристики.

Таким чином, вибір інвестиційного проекту відбувається на основі доступної інформації залежно від структури ринку, досвіду, критеріїв вибору та ресурсів, якими володіють головні суб'єкти системи залучення ПІІ у підприємство – інвестори та підприємці.

З огляду на це, нами узагальнено та наведено групи критеріїв, згідно яких здійснюється вибір іноземними інвесторами інвестиційних проектів:

1) фінансові критерії (чиста теперішня вартість грошових потоків, індекс прибутковості, внутрішня норма дохідності, період окупності тощо);

2) ринкові критерії (частка ринку, потенціал ринку до зростання, темпи зростання ринку, оцінка купівельної спроможності споживачів, оцінка конкурентів);

3) критерії оцінки людського капіталу (оцінка команди, рівня кваліфікації учасників проекту, їх особистих якостей).

Важливість кожної групи критеріїв при виборі інвестиційних проектів буде відрізнятися в залежності від виду іноземного інвестора, його мотивів, виду самих прямих іноземних інвестицій, які плануються залучати.

Для відбору інвестиційного проекту та прийняття рішення про його здійснення інвестори використовують також систему пріоритетів, яка може включати такі складові: суспільна значущість проекту; вплив на імідж компанії-інвестора; відповідність меті інвестора; ринковий потенціал продукту, що створюється; відповідність фінансовим та організаційним можливостям інвестора; екологічність та безпечність проекту; рівень ризику; відповідність нормативно-правового середовища реалізації проекту.

Таким чином, одним із найважливіших резервів підвищення ефективності діяльності підприємства є формування якісного управлінського підходу до розробки конкурентоспроможного інвестиційного проекту, який буде відповідати ключовим характеристикам та критеріям вибору інвестиційних проектів іноземними інвесторами. Проте на кожному підприємстві практика розробки інвестиційних проектів матиме свої особливості, зумовлені характером і специфікою діяльності, внутрішньою культурою тощо.